

વીર સંવત ૨૪૯૫, જેઠ વદ ૧૩, ગુરુવાર

તા. ૧૨-૬-૧૯૬૯

ગાથા-૨૦૧-૨૦૨, પ્રવચન નં. ૨૦૧

આ 'પ્રવચનસાર' 'ચરણાનુયોગ અધિકાર'. આચાર્ય મહારાજ 'કુંદકુંદાચાર્યદેવ', 'અમૃતચંદ્રાચાર્યદેવ' કહતે હૈં, અરે જીવો ! જો દુઃખોં સે મુક્ત હોને કા ઇચ્છુક હો, દુઃખ સે મુક્ત હોને કી અભિલાષા, ભાવ હો તો ઉસે અંગીકાર કરો, શ્રમણપના અંગીકાર કરો. ઉસ શ્રમણ કો અંગીકાર કરને કા યહાં ચરણાનુયોગ અધિકાર હૈ ન ! સમ્યગ્દર્શન અને સમ્યક્જ્ઞાન, સ્વ-અનુભવ સહિત કી ખાત હૈ.

પ્રશ્ન :- ઇસમેં લિખા હૈ ?

સમાધાન :- લિખા હૈ ન, પીછે આયેગા, શબ્દશઃ આયેગા. જિસે જ્ઞાનજ્યોતિ પ્રગટ હુઈ હૈ, (ઐસા આયેગા). વિદાય મેં ઉસે માંગેગે. મેરી જ્ઞાનજ્યોતિ મેરે સે પ્રગટ હુઈ હૈ, ઉસે માંગતે હૈં. 'ચરણાનુયોગ' કા વ્યવહાર કા અધિકાર હૈ ન !

ઓ..હો...! સંસાર કે દુઃખ સે, સંસારદુઃખ યાની ? મિથ્યાત્વ ઔર રાગ-દ્વેષ કા જો દુઃખ હૈ, ઉસ દુઃખ સે મુક્ત હોને કા ભાવ હૈ (તો) સાધુપના અંગીકાર કરો. ઉસે પહલે જાનના તો પડે કિ, ઉસકી વિધિ કેસી હૈ ? શ્રામણ્ય અંગીકાર કરને કા જો યથાનુભૂત માર્ગ હૈ, જૈસા હમને અનુભવ કિયા હૈ, દેખો ! હમારે અનુભવ મેં આયા હૈ કિ મુનિપના ઐસા હૈ. છહે ગુણસ્થાન મેં આનંદ કી ભૂમિકા, પ્રચુર સ્વસંવેદન કી દશા હમેં હુઈ હૈ, યથાનુભૂત હૈ ઔર અનુભૂતિ કી હૈ. ઔર ઉસ ક્ષણ મેં ઐસી દશા મેં પંચ મહાવ્રત આદિ કા યા પંચાચાર કા વિકલ્પ કેસા હૈ, વહ હમારી નિશ્ચય અનુભૂતિ સહિત વ્યવહાર કો હમ જાનતે હૈં. યહ હમારા યથાનુભૂત માર્ગ, 'ઉસકે પ્રણેતા...' દેખો ! ઉસે કહનેવાલા, હો આયા ! પ્રણેતા - ઉસે કહનેવાલા.

(कोई) कहे कि, आत्मा कल सकतल नलीं न ? वल व्यवलर कल ररषलनलुडुग की कथनडदतल डें अलसल आतल डी डे. डुरषुतल नलड डडरल डलव, सलधुडने कल डडकी अनुडव डे, छडे गुषुस्थलन डें आनंद और डुरडुर संवेदन कलतनल डे, डल डडें डुरगड डे. और उस डूडडकल डें डंड आरलरलडल कल वलकलु अलसल डे, डल डड डड डलनते डें. उसके डुरषुतल, अनुडव कलडल डे, अलसे डड उसे कलते डें, अलसल कलते डें. अलसल डुनलडनल नलीं डे और डुनलडने की डलत करते डें, अलसल नलीं.

डुरषुतल - कलनेवलडे 'डड डल डडे डें.' डे ? 'डड डल डडे डें.' आ डलडल ! डडरली गुडरलती डलषल डें (अलसल डे). आ...डल...! डस डलरुग कल अनुडव डेसल डे, डल डडें डलडूड डे. उसे कलनेवलडे डड डडे डें. अब, तुड सुनू ! अलसल कलते डें. सडड डें आडल ? डगवलन कलते डें और डडने सुनल डे तू कलते डें अलसल नलीं, अलसल कलते डें. डगवलन अलसल कलते डे कल, सलधुडनल अलसल थल, अलसे नलीं. डडरले अनुडव डें आडल डे. वीतरलग डुरलषुतल छडे गुषुस्थलन डें डेसी (डूती) डे, डल डडें वरुतडलन (डें) डुरगड डे. उस डूरुवक डड वलकलु से डस शलसुतुर की कलनल डलडते डें. आडल...डल...! सडड डें आडल ?

शेतलंडर डें तू अलसल आतल डे, ... 'गूतड' कलते डें कल, डे 'सुधरुड' अथवल 'सुधरुडसवलडी' कलते डें कल, 'डूडू' ! डगवलन ने अलसल कलड थल, अलसल तुडुडें डड कलते डें. अलसल आतल डे. ... डे आयुषुवत आतुडल ! डेंने (अलसल) सुनल डे. ... डगवत अलसल कलते डे, अलसल डड तुडुडें कलते डें. डलं अलसल नलीं डे. डगवलन अलसल कलते डे, (वडी) डड कलते डें, अलसल नलीं. डेडू ! डदतल, शैली. वल शेतलंडर के 'आरलरलंग' की शैली कल डलडल शडुड डे. सरल डूरु अकेलल व्यवलर डुरधलन कथन डें.

डल तू नलशुड की अनुडूतल सलडलत डुरडुर सुवसंवेदन (डें आकर कलते डें). वल 'सडडसर' की डलंडवीं गलथल डें आडल डे. डडरल डल वैडव डेसे डुरगड डुआ डे ? 'सडडसर' (की) डलंडवीं गलथल डें आडल न ? डल तू 'डुरवडनसर' डे. डलंडवीं गलथल डें (आडल डे). डुरडुर सुवसंवेदन से डलसकल डनुड डे, अलसल डे. डेडू ! संसुकृत टीकल. 'सडडसर' की डलत डे, डलं ! डल 'सडडसर' डे न ? डेडू ! डुरडुर डे.

डेडू ! 'उसकी डुदल से...' डेडू ! 'सुनंदर आनंद डे, उसकी डुदल से डुकुत डुरडुरसुवसंवेदनसुवडुड सुवसंवेदन से नलड वैडव कल डनुड डुआ डे.' डे ? डेडू ! आडल...डल...! कलते डें, 'नलरंतर डरतल डुआ...' डगवलन आनंद कल डरुवतसुवडुड, उसकी अंतर डें डडरली

दृष्टि और रमणता धतनी प्रगट लुई है कि, 'निरंतर उरता लुआ...' डमारे शुद्ध स्वभावमें से निरंतर आनंद उरता है. अतीन्द्रिय आनंद का उरना बडता है. उरना समजते हैं ? पर्वतमें से पानी (गीरता है उसे उरना कडते हैं). जैसे भगवानआत्मा ! अतीन्द्रिय आनंद का डुंगर - पर्वत, उसे डम स्पर्श करके, डमारी दशा में अतीन्द्रिय... अतीन्द्रिय आनंद का उरना अंतर (में) बडता है.

प्रश्न :- कौन से गुणस्थान में ऐसा डोता है ?

समाधान :- छडा. 'समयसार' पांचवीं गाथा में ऐसा (कडा) है, यडां नडीं. वड पांचवीं गाथा (है).

'निरंतर उरता...' है न ? संस्कृत में भी है, देओ ! 'अनवरतस्यंदिसुन्दरानंदमुद्रितामंद-संविदात्मकस्वसंवेदनजन्मा' यड संस्कृत टूकडा है. समज में आया ? कडनेवाले डम कौन हैं ? और केसी दशा में डम है, उसका वर्णन करते हैं. आ...डा...! भगवान कडते हैं (उसे) डम कडते हैं, ऐसी बात नडीं.

कडते हैं कि, डमें निरंतर आत्मा स्वाद में आता है. ओ...डो...डो...! अतीन्द्रिय आनंद भगवान ! सम्यग्दर्शनपूर्वक छडे गुणस्थान में यारित्रदशा है तो यौथे और पांचवें (गुणस्थान में) जो आनंद आता है उससे विशेष आनंद छडे में आता है. 'स्वाद में आता लुआ जो सुन्दर आनन्द...' दुनिया कल्पना से स्वर्ग का सुभ मानती है वड तो उडर, दुःख है. यड तो सुन्दर आनंद (है). राग बिना का अनाकूल प्रभु आत्मा का आनंद का वेदन. उसकी मुद्रा (अर्थात्) छाप है. सुंदर आनंद की छाप है ? किसमें ?

'प्रयुरस्वसंवेदनस्वरूप स्वसंवेदन से...' प्रयुर-स्वसंवेदनस्वरूप स्वसंवेदन से. डमारे आनंद में आत्मा का संवेदन (है). देओ ! यड मुनि की लूमिका ! 'प्रयुरस्वसंवेदनस्वरूप स्वसंवेदन...' जैसे 'निज वैभव का जन्म लुआ है.' डमारे आत्मा का आनंद का वैभव प्रगट लुआ है. यड वैभव (है). धूल का वैभव वड वैभव नडीं. मिट्टी-धूल, बंगला-डुजरा (वड कोई वैभव नडीं है). समज में आया ? आ...डा....!

डमारा निज वैभव अनाकूल आनंद की जिसमें मुद्रा - छाप है, रजिस्टर है. रजिस्टर है, ऐसा कडते हैं. देओ ! मुद्रा पोस्ट में नडीं डोती ? छाप मारते हैं न ? जैसे डमारे वेदन में आनंद की छाप है. सुंदर आनंद की छाप है. आडा...डा...! समज में आया ?

प्रश्न :- सातवें गुणस्थान की बात है न ?

સમાધાન :- અરે...! છઠ્ઠે કી બાત હૈ. યહ વિકલ્પ હૈ ઉસ સમય કી તો બાત હૈ. લિખતે સમય વિકલ્પ હૈ, ફિર ભી આત્મા કા આનંદ તો વહાં ઝરતે હૈં ઓર વેદન મેં હૈ ડી. નિરંતર ! વિકલ્પ હો. હો તો હો, વિકલ્પ ભિન્ન હૈ. આહા..હા...! સમજ મેં આયા ? ઐસે (નિજ) 'વૈભવ સે જન્મ હુઆ હૈ.' વહ યહાં કહતે હૈં, દેખો !

મુમુક્ષુ :- સુંદર આનંદ કી છાપવાલી દશા હૈ.

પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી :- મુદ્રા - છાપ હૈ. સુંદર આનંદ (કી) જિસમેં મુદ્રા - છાપ પડી હૈ. રજિસ્ટર ક્રિયા હૈ. હમારા આનંદ હમારે પાસ વેદન મેં હૈ, ઐસા રજિસ્ટર કર દિયા. સમજ મેં આયા ? આહા..હા...! દેખો તો સંતોં કી કથન કી પદ્ધતિ !

યહાં કહતે હૈં, 'યથાનુભૂત માર્ગ હૈ...' યથાનુભૂત માર્ગ હૈ. 'ઉસકે પ્રણેતા હમ યહ ખડે હૈં.' યહ ખડે હૈં. આ ઊભા ! હમારી ગુજરાતી ભાષા મેં (ઐસા કહતે હૈં).

પ્રશ્ન :- પ્રણેતા માને ?

સમાધાન :- કહનેવાલા. ઐસે પ્રણેતા - કહનેવાલે હમ ખડે હૈં. આહા..હા...! સમજ મેં આયા ? માત્ર બાત કરતે હૈં, ઐસા નહીં. ઐસા કહતે હૈં. માત્ર કથન કરનેવાલે હૈં, ઐસા નહીં. આહા..હા...!

'પ્રણેતા હમ યહ ખડે હૈં.' હિન્દી મેં ઐસા લેના હૈ. 'ખડે હુએ હૈં' ઉસકે બજાય 'ખડે હૈં' ઇતના ચાહિયે. ખડે હૈં, બસ. ખડે હૈં. 'હુએ હૈં', ઉસકે બદલે 'ખડે હૈં' (ઐસા હોના ચાહિયે). ભાષા બરાબર ઠીક નહીં હૈ. 'યહ ખડે હૈં.' (બરાબર હૈ). 'ખડે હુએ હૈં' કયા ? હૈ. માર્ગ જૈસા હૈ ઐસા હમકો અનુભવ હૈ ઓર ઉસી માર્ગ કી હમ કથની કરતે હૈં. યથાનુભૂત - હમારે અનુભવ મેં હમારી દશા (હૈ) ઓર ઉસ દશા મેં વિકલ્પ કેસા હૈ ? સમજ મેં આયા ? આહા..હા...! દેખો તો સહી, ચરણાનુયોગ (અધિકાર કી શરૂઆત કરને મેં) ઇતની બાત કરતે હૈં.

છઠ્ઠે ગુણસ્થાન કી ભૂમિકા મેં હમેં કિતની દશા, અનુભવ હૈ યહ હમકો (પ્રગટ) હૈ. ઓર ઉસ સમય મેં વિકલ્પ કી દશા, વ્યવહાર કેસા હૈ, યહ ભી હમેં ખ્યાલ હૈ, હમ જાનતે હૈં. સમજ મેં આયા ? વહ યથાનુભૂત અનુભૂત માર્ગ તુમ્હેં કહતે હૈં. બસ, વહ પહલી

अथ श्रमणो भवितुमिच्छन् पूर्वं किं किं करोतीत्युपदिशति -

आपिच्छ बंधुवग्गं विमोचिदो गुरुकलत्तपुत्तेहिं।

आसिज्ज णाणदंसणचरित्तववीरियायारं।।२०२।।

आपृच्छय बन्धुवर्गं विमोचितो गुरुकलत्रपुत्रैः।।

आसाद्य ज्ञानदर्शनचारित्रतपोवीर्याचारम्।।२०२।।

यो हि नाम श्रमणो भवितुमिच्छति स पूर्वमेव बन्धुवर्गमापृच्छते, गुरुकलत्रपुत्रेभ्य आत्मानं विमोचयति, ज्ञानदर्शनचारित्रतपोवीर्याचारमासीदति। तथाहि-एवं बन्धुवर्गमापृच्छते, अहो

अथ श्रमणो भवितुमिच्छन्पूर्वं क्षमितव्यं करोति-'उवड्डिदो होदि सो समणो' इत्यग्रे षष्ठगाथायां यद्वयाख्यानं तिष्ठति तन्मनसि घृत्वा पूर्वं किं कृत्वा श्रमणो भविष्यतीति व्याख्याति-**आपिच्छ** आपृच्छय पृष्ठा। कम्। **बंधुवग्गं** बन्धुवर्गं गोत्रम्। ततः कथंभूतो भवति। **विमोचिदो** विमोचितस्त्यक्तो भवति। कैः कर्तृभूतैः। **गुरुकलत्तपुत्तेहिं** पितृमातृकलत्रपुत्रैः। पुनरपि किं कृत्वा

गाथा (पूरी) दुर्घ.

'अब, श्रमण डोनेका ँच्छुक पडदे कथा-कथा करता है उसका उपदेश करते हैं :- साधु डोनेवाले की दशा कैसी है और कैसे-कैसे वह प्रार्थना आदि, बिदा मांगता है, वह बात करते हैं.

आपिच्छ बंधुवग्गं विमोचिदो गुरुकलत्तपुत्तेहिं।

आसिज्ज णाणदंसणचरित्तववीरियायारं।।२०२।।

२०२ है न ?

बंधुजनोनी विदाय लई, स्त्री-पुत्र-वडीलोथी छूटी,

दग-ज्ञान-तप-चारित्र-वीर्याचार अंगीकृत करी. २०२.

पडदे शब्दार्थ लेते हैं. 'श्रमण्यार्था' (अर्थात्) साधुपना, चारित्र का, आनंद का अर्था. 'बन्धुवर्गम् आपृच्छय' 'बंधुवर्ग से बिदा मांगकर...' 'अडों से,...' अपने से अडे हैं उससे. जिसे स्त्री, पुत्रादि डो उसे. सभी को ऐसा नहीं (डोता) लेकिन अडे हैं उससे. जिसे गुरुजन

इदंजनशरीरबन्धुवर्गवर्तिन आत्मानः, अस्य जनस्य आत्मा न किञ्चनापि युष्माकं भवतीति निश्चयेन यूयं जानीत; तत आपृष्टा यूय; अयमात्मा अयोद्धिन्नज्ञानज्योतिः आत्मानमेवात्मनोऽनादिबन्धुमुपसर्पति । अहो इदंजनशरीरजनकस्यात्मन्, अहो इदंजनशरीरजनन्या आत्मन्, अस्य जनस्यात्मा न युवाभ्यां जनितो भवतीति निश्चयेन युवां जानीतं; तत इममात्मानं युवां विमुञ्चतं; अयमात्मा अद्योद्धिन्नज्ञानज्योतिः आत्मानमेवात्मनोऽनादिजनकमुपसर्पति । अहो इदंजनशरीररमण्या आत्मन्, अस्य जनस्यात्मानं न त्वं रमयसीति निश्चयेन त्वं जानीहि;

श्रमणो भविष्यति । आसिज्ज आसाद्य आश्रित्य । कम् । णाणदंसणचरित्तववीरियायारं ज्ञानदर्शन-चारित्रतपोवीर्याचारमिति । अथ विस्तरः-अहो बन्धुवर्गपितृमातृकलत्रपुत्राः, अयं मदीयात्मा सांप्रतमुद्धिन्नपरमविवेकज्योतिस्सन् स्वकीयचिदानन्दैकस्वभावं परमात्मानमेव निश्चयनयेनानादिबन्धुवर्गपितरं मातरं कलत्रं पुत्रं चाश्रयति, तेन कारणेन मां मुञ्चत यूयमिति क्षमितव्यं करोति । ततश्च किं करोति । परमचैतन्यमात्रनिजात्मतत्त्वसर्वप्रकारोपादेयरुचिपरिच्छित्तिनिश्चलानुभूतिसमस्त-

डवे श्रमण थवा ँख्णनार पडेलां शुं करे छे ते उपदेशे छे :-

बंधुवर्गनी विदाय लई, स्त्री-पुत्र-वडीलोथी छूटी,

दृग-ज्ञान-तप-चारित्र-वीर्याचार अंगीकृत करी. २०२.

अन्वयार्थ :- (श्रमणार्था) (बन्धुवर्गम् आपृच्छय) बंधुवर्गनी विदाय लईने, (गुरुकलत्रपुत्रैः विमोचितः) वडीलो, स्त्री अने पुत्रथी मुक्त करवाभां आव्यो थको, (ज्ञानदर्शनचारित्रतपोवीर्याचारम् आसाद्य) ज्ञानाचार, दर्शनाचार, चारित्राचार, तपाचार अने वीर्याचारने अंगीकार करीने...

डो (अडे सदस्य डो) और अडों के अलावा जिसे स्त्री, पुत्रादि हैं. सब देने हैं न ? अडों से और स्त्री. सामान्य बात में सब आता है. और स्त्री, पुत्र से मुक्त होता हुआ. 'ज्ञानाचार, दर्शनाचार, चारित्राचार, तपाचार और वीर्याचार को अंगीकार करके...' लो !

अब टीका. 'जो श्रमण डोना याडता है,...' साधु चारित्रवंत ! आनंदकंद डेवलज्ञान

તત્ત્વમમાત્માને વિમુચ્ચ; અયમાત્મા અદ્યોદ્ધિન્નજ્ઞાનજ્યોતિઃ સ્વાનુભૂતિમેવાત્મનોડનાદિરમણીમુપસર્પતિ ।
 અહો ઇદંજનશરીરપુત્રસ્યાત્મનઃ, અસ્ય જનસ્યાત્મનો ન ત્વં જન્યો ભવસીતિ નિશ્ચયેન ત્વં જાનીહિ;
 તત્ત્વમમાત્માનં વિમુચ્ચ; અયમાત્મા અદ્યોદ્ધિન્નજ્ઞાનજ્યોતિઃ આત્માનમેવાત્મનોડનાદિજન્યમુપસર્પતિ ।
 એવં ગુરુકલત્રપુત્રેભ્ય આત્માનં વિમોચયતિ । તથા અહો કાલવિનયોપધાનબહુમાનાનિહ્નવાર્થવ્યજ્જન-
 તદુભયસમ્પન્નત્વલક્ષણજ્ઞાનાચાર, ન શુદ્ધસ્યાત્મસ્ત્વમસીતિ નિશ્ચયેન જાનામિ, તથાપિ ત્વાં
 તાવદાસીદામિ યાવત્ત્વત્પ્રસાદાત્ શુદ્ધમાત્માનમુપલભે । અહો નિઃશંકિતત્વનિઃકાઙ્કિક્ષતત્વ-

પરદ્રવ્યેચ્છાનિવૃત્તિલક્ષણતપશ્ચરણસ્વશક્ત્યનવગૂહનવીર્યાચારુપં નિશ્ચયપઞ્ચાચારમાચારાદિચરણગ્રન્થકથિત-
 તત્સાધકવ્યવહારપઞ્ચાચારં ચાશ્રયતીત્યર્થઃ । અત્ર યદ્ગોત્રાદિભિઃ સહ ક્ષમિતવ્યવ્યાખ્યાનં કૃતં
 તદત્રાતિપ્રસંગનિષેધાર્થમ્ । તત્ર નિયમો નાસ્તિ । કથમિતિ ચેત્ । પૂર્વકાલે પ્રચુરેણ
 ભરતસગરરામપાણ્ડવાદયો રાજાન એવ જિનદીક્ષાં ગૃહ્ણન્તિ, તત્પરિવારમધ્યે યદા કોડપિ
 મિથ્યાદૃષ્ટિર્ભવતિ તદા ધર્મસ્યોપસર્ગ કરોતીતિ । યદિ પુનઃ કોડપિ મન્યતે ગોત્રસમ્મતં કૃત્વા

ટીકા :- જે શ્રમણ થવા ઇચ્છે છે, તે પહેલાં જ બંધુવર્ગની (સગાંસંબંધીની) વિદાય લે છે, વડીલો, સ્ત્રી અને પુત્રથી પોતાને છોડાવે છે, જ્ઞાનાચાર, દર્શનાચાર, ચારિત્રાચાર, તપાચાર તથા વીર્યાચારને અંગીકાર કરે છે, તે આ પ્રમાણે :-

આ રીતે બંધુવર્ગની વિદાય લે છે : અહો આ પુરુષના શરીરના બંધુવર્ગમાં વર્તતા આત્માઓ ! આ પુરુષનો આત્મા જરા પણ તમારો નથી એમ નિશ્ચયથી તમે જાણો. તેથી હું તમારી વિદાય લઉં છું. જેને જ્ઞાનજ્યોતિ પ્રગટ થઈ છે એવો આ આત્મા આજે આત્મારૂપી જે પોતાનો અનાદિ બંધુ તેની પાસે જાય છે.

કા કારણરૂપ સાધુપદ. ઓ...હો...હો...! સમજ મેં આયા ? સાધુપદ (અભી ભલે) ન હો લેકિન કેસા લેના હૈ ઉસે પહલે જાનના તો પડે કિ નહીં ? સમજ મેં આયા ? 'ચારિત્રમોહ વશ લેશ ન સંયમ, જજે હૈ...' ઓર ચારિત્ર કી ભાવના હમેશા રહતી હૈ. ઉસમેં હૈ ન વહ ? ચારિત્ર કી ભાવના. ઉસમેં થોડા હૈ. સંયમ ધાર ન સકે લેકિન સમ્યગ્દર્શન, અનુભવ હૈ

નિર્વિચિકિત્સત્વનિર્મૂઢદૃષ્ટિત્વોપબૃંહણસ્થિતિકરણવાત્સલ્યપ્રભાવનાલક્ષણદર્શનાચાર, ન શુદ્ધસ્યાત્મન-સ્ત્વમસીતિ નિશ્ચયેન જાનામિ, તથાપિ ત્વાં તાવદાસીદામિ યાવત્ ત્વત્પ્રસાદાત્ શુદ્ધમાત્માનમુપલભે । અહો મોક્ષમાર્ગપ્રવૃત્તિકારણપચ્ચમહાવ્રતોપેતકાયવાડ્મનોગુપ્તીર્યામાષૈષણાદાનનિક્ષેપણપ્રતિષ્ઠાપનસમિતિ-લક્ષણચારિત્રાચાર, ન શુદ્ધસ્યાત્મનસ્ત્વમસીતિ નિશ્ચયેન જાનામિ, તથાપિ ત્વાં તાવદાસીદામિ યાવત્ત્વત્પ્રસાદાત્ શુદ્ધમાત્માનમુપલભે । અહો અનશનાવમૌદર્યવૃત્તિપરિસંખ્યાનરસપરિત્યાગવિવિક્ત-શય્યાસનકાયક્લેશપ્રાયશ્ચિત્તવિનયવૈયાવૃત્યસ્વાધ્યાયધ્યાનવ્યુત્સર્ગલક્ષણતપઆચાર, ન શુદ્ધસ્યાત્મન-

પશ્ચાત્તપશ્ચરણં કરોમિ તસ્ય પ્રચુરેણ તપશ્ચરણેન નાસ્તિ, કથમપિ તપશ્ચરણે ગૃહીતેઽપિ યદિ ગોત્રાદિમમત્વં કરોતિ તદા તપોધન એવ ન ભવતિ । તથાચોક્તમ્ - 'જો સકલણયરરજ્જં પુવ્વં ચઙ્ગુણ કુણઙ્ગ ય મમતિં । સો ણવહિ લિંગધારી સંજમસારેણ ણિસ્સારો' ॥૨૦૨॥

અહો આ પુરુષના શરીરના જનકના આત્મા ! અહો આ પુરુષના શરીરની જનનીના આત્મા ! આ પુરુષનો આત્મા તમારાથી જનિત નથી એમ નિશ્ચયથી તમે જાણો. તેથી આ આત્માને તમે છોડો. જેને જ્ઞાનજ્યોતિ પ્રગટ થઈ છે એવો આ આત્મા આજે આત્મારૂપી જે પોતાનો અનાદિ જનક તેની પાસે જાય છે. અહો આ પુરુષના શરીરની રમણીના આત્મા ! આ પુરુષના આત્માને તું રમાડતો નથી એમ નિશ્ચયથી તું જાણ. તેથી આ આત્માને તું

તો સંયમ લેને કી ચટાપટી હૈ. સમજ મેં આયા ? લે ન સકે.

‘ઋષભદેવ’ ભગવાન ભી ૮૩ લાખ પૂર્વ સંયમ લે નહીં સકે. ૮૩ લાખ પૂર્વ ! તીર્થંકર ત્રીન જ્ઞાન કે સ્વામી, ક્ષાયિક સમકિત (લેકર) આયે હેં તો ભી ૮૩ લાખ પૂર્વ પર્યંત (સંયમ નહીં લે સકે). એક પૂર્વ મેં ૭૦ લાખ કોડ, ૫૬ હજાર કોડ વર્ષ ચલે જાયે. એસે એસે ૮૩ લાખ પૂર્વ પર્યંત સંયમ ભલે નહીં લે સકે પરંતુ ભાવના મેં તો સમ્યક્દષ્ટિ કો (એસા ડી હોતા હૈ કિ), અહો...! મેરા પુરુષાર્થ કબ જાગે ઓર મેં ચારિત્ર લૂં સ્વરૂપ મેં આનંદ મેં રહું. એસી ભાવના (રહતી હૈ). ચારિત્ર કા અર્થ વહ હૈ – ચરના, આનંદ મેં ચરના, રમના, લીન હોના. એસી ભાવના તો સમ્યક્દષ્ટિ કો (ચારિત્ર) ન લે સકે, ફિર ભી ભાવના

સ્ત્વમસીતિ નિશ્ચયેન જાનામિ, તથાપિ ત્વાં તાવદાસીદામિ યાવત્ ત્વત્પ્રસાદાત્ શુદ્ધમાત્માનુપલભે ।
અહો સમસ્તેતરાચારપ્રવર્તકસ્વશક્ત્યનિગૂહલક્ષણવીર્યાચાર, ન શુદ્ધસ્યાત્મનસ્ત્વમસીતિ નિશ્ચયેન
જાનામિ, તથાપિ ત્વાં તાવદાસીદામિ યાવત્ત્વત્પ્રસાદાત્ શુદ્ધમાત્માનુપલભે । एवं ज्ञानदर्शनचारित्र-
तपोवीर्याचारमासीदति च ।।२०२।।

છોડ. જેને જ્ઞાનજ્યોતિ પ્રગટ થઈ છે એવો આ આત્મા આજે સ્વાનુભૂતિરૂપી જે પોતાની
અનાદિ રમણી તેની પાસે જાય છે. અહો આ પુરુષના શરીરના પુત્રના આત્મા ! આ પુરુષના
આત્માનો તું જન્ય નથી એમ નિશ્ચયથી તું જાણ. તેથી આ આત્માને તું છોડ. જેને જ્ઞાનજ્યોતિ
પ્રગટ થઈ છે એવો આ આત્મા આજે આત્મારૂપી જે પોતાનો અનાદિ જન્ય તેની પાસે
જાય છે. - આ રીતે વડીલો, સ્ત્રી અને પુત્રથી પોતાને છોડાવે છે.

(અહીં એમ સમજવું કે, જે કોઈ જીવ મુનિ થવા ઇચ્છે છે, તે કુટુંબથી સર્વ પ્રકારે
વિરક્ત જ હોય છે તેથી કુટુંબની સંમતિથી જ મુનિ થવાનો નિયમ નથી. એમ કુટુંબના
ભરોસે રહેવાથી તો, જો કુટુંબ કોઈ રીતે સંમતિ ન જ આપે તો મુનિ જ ન થઈ શકાય.
આમ કુટુંબને રાજી કરીને જ મુનિપણું ધારણ કરવાનો નિયમ નહિ હોવા છતાં, કેટલાક
જીવોને મુનિ થતાં પહેલાં વૈરાગ્યના કારણે કુટુંબને સમજાવવાની ભાવનાથી પૂર્વોક્ત પ્રકારનાં
વચનો નીકળે છે. એવાં વૈરાગ્યનાં વચનો સાંભળી, કુટુંબમાં કોઈ અલ્પસંસારી જીવ હોય
તો તે પણ વૈરાગ્યને પામે છે).

તો હોતી હે. લેકિન ભાવના કા અર્થ ઐસા નહીં (હે) કિ, ભાવના કરે ઇસલિયે તુરંત
(ચારિત્ર) હો હી જાયે. તો ભાવના (હે), ઐસા હે નહીં. સમજ મેં આયા ?

તીર્થકર જૈસે, જિસે નિશ્ચિત હૈ કિ, હમારી ઇસ ભવ મેં મુક્તિ હૈ, મુક્તિ હૈ, આખિર
કા અવતાર હૈ, હમ તીર્થકર હૈં, ફિર ભી અરબોં-અરબોં વર્ષ તક સંયમ લેને કી ભાવના
ન હુઈ. પ્રગટ હોને કી ભાવના (કી બાત હૈ), સાધારણ ભાવના હૈ. યહાં તો સહજ પુરુષાર્થ
કી ગતિ અંતરમેં સે આવે તબ વહ ચીજ (હોતી) હૈ. ઐસે કોઈ હઠ સે લે લેવે તો વહ
ઐસી કોઈ ચીજ હૈ નહીં. સમજ મેં આયા ?

કહતે હૈં, 'જો શ્રમણ હોના ચાહતા હૈ, વહ પહલે હી બંધુવર્ગસે (સગેસંબંધીયોંસે)

(હવે નીચે પ્રમાણે પંચાચારને અંગીકાર કરે છે :)

(જેવી રીતે બંધુવર્ગની વિદાય લીધી, વડીલો, સ્ત્રી અને પુત્રથી પોતાને છોડાવ્યો,) તેવી રીતે – અહો કાળ, વિનય, ઉપધાન, બહુમાન, અનિહ્વ, અર્થ, વ્યંજન અને તદ્દુભય-સંપન્ન જ્ઞાનાચાર ! શુદ્ધ આત્માનો તું નથી નિશ્ચયથી હું જાણું છું, તોપણ ત્યાં સુધી તને અંગીકાર કરું છું કે જ્યાં સુધીમાં તારા પ્રસાદથી શુદ્ધ આત્માને ઉપલબ્ધ કરું. અહો નિઃશંકિતત્વ, નિઃકાંક્ષિતત્વ, નિર્વિચિકિત્સત્વ, નિર્મૂઢદષ્ટિત્વ, ઉપબૃહણ, સ્થિતિકરણ, વાત્સલ્ય અને પ્રભાવનાસ્વરૂપ દર્શનાચાર ! શુદ્ધ આત્માનો તું નથી એમ નિશ્ચયથી હું જાણું છું, તોપણ ત્યાં સુધી તને અંગીકાર કરું છું કે જ્યાં સુધીમાં તારા પ્રસાદથી શુદ્ધ આત્માને ઉપલબ્ધ કરું. અહો મોક્ષમાર્ગમાં પ્રવૃત્તિના કારણભૂત, પંચમહાવ્રત સહિત કાય-વચન-મનગુપ્તિ અને ઇર્ષ્યા-ભાષા-એષણા-આદાનનિક્ષેપણ-પ્રતિષ્ઠાપનસમિતિસ્વરૂપ ચારિત્રાચાર ! શુદ્ધ આત્માનો તું

બિદા માંગતા હે,...’ ચરણાનુયોગ (કી) વ્યવહાર કી બાત હે ન ! (ઇસલિયે) ઐસા કહતે હૈં. આગે તો કહેંગે, બિદા નહીં ભી માંગે. (રાગ) છૂટ જાયે. વે નહીં દે તો કયા કરે ? સમજ મેં આયા ? લેકિન સાધારણ બંધારણ મેં બિદા માંગતે હૈં કિ, હમ સાધુ (હોના ચાહતે હૈં), હમારી ભાવના હૈ. આપ ઇજાજત દો, હમેં છોડ દો. યહાં તો અભી ચરણાનુયોગ કી બાત હે ન !

‘બંધુવર્ગસે (સગેસંબંધીયોસે) બિદા માંગતા હે, ગુરુજનોં (બડોં) સે, સ્ત્રી ઔર પુત્રોંસે અપનેકો છુડાતા હે,...’ છુડાયા હી હૈ. રાગ સે ભી છૂટા હી હૈ. લેકિન ચરણાનુયોગ મેં ઐસી બાત હૈ. માતા ! હમેં છોડો. સમજ મેં આયા ? માતા ! અબ ફિર સે માતા નહીં કરેંગે, માતા ! જનેતા ! હમ સાધુપના ચારિત્ર અંગીકાર કરના ચાહતે હૈં. (હમેં) છોડો. મેં ફિર માતા નહીં કરુંગા, હાં ! મેં ફિર માતા નહીં કરું. ઐસા કૌલકરાર કરને ઇજાજત માંગતા હું માં ! આ..હા..હા...! યહ તો અંતર (પરિણતિ) સહિત કી બાત હૈ ન ! કહાં અકેલે કથન કી બાત હૈ. સમજ મેં આયા ? વહ આયેગા, દેખો !

‘અપનેકો છુડાતા હે,...’ ઔર ફિર ‘જ્ઞાનાચાર, દર્શનાચાર, ચારિત્રાચાર, તપાચાર તથા વીર્યાચારકો અંગીકાર કરતા હૈ.’ દેખો ! હૈ વિકલ્પ, યહ વિકલ્પ કે જ્ઞાનાચારાદિ હુએ.

નથી એમ નિશ્ચયથી હું જાણું છું, તોપણ ત્યાં સુધી તને અંગીકાર કરું છું કે જ્યાં સુધીમાં તારા પ્રસાદથી શુદ્ધ આત્માને ઉપલબ્ધ કરું. અહો અનશન, અવમૌદર્ય, વૃત્તિપરિસંખ્યાન, રસપરિત્યાગ, વિવિક્ત શય્યાસન, કાયકલેશ, પ્રાયશ્ચિત્ત, વિનય, વૈયાવૃત્ત્ય, સ્વાધ્યાય, ધ્યાન અને વ્યુત્સર્ગસ્વરૂપ તપાચાર ! શુદ્ધ આત્માનો તું નથી એમ નિશ્ચયથી હું જાણું છું, તોપણ ત્યાં સુધી તને અંગીકાર કરું છું જ્યાં સુધીમાં તારા પ્રસાદથી શુદ્ધ આત્માને ઉપલબ્ધ કરું. અહો સમસ્ત ઇતર આચારમાં પ્રવર્તાવનારી સ્વશક્તિના અગોપનસ્વરૂપ વીર્યાચાર ! શુદ્ધ આત્માનો તું નથી એમ નિશ્ચયથી હું જાણું છું, તોપણ ત્યાં સુધી તને અંગીકાર કરું છું કે જ્યાં સુધીમાં તારા પ્રસાદથી શુદ્ધ આત્માને ઉપલબ્ધ કરું. - આ રીતે જ્ઞાનાચાર, દર્શનાચાર, ચારિત્રાચાર, તપાચાર તથા વીર્યાચારને અંગીકાર કરે છે.

વ્યવહાર કી બાત હૈ ન ! એસા અંગીકાર કરતે હૈં. પાંચ પ્રકાર કે આચાર વિકલ્પ સે અંગીકાર કરતે હૈં. એસા કહને મેં આતા હૈ. 'વહ ઇસ પ્રકાર હૈ :-'

'બંધુવર્ગસે ઇસપ્રકાર બિદા લેતા હૈ :- અહો ! ઇસ પુરુષકે શરીરકે બંધુવર્ગમેં પ્રવર્તમાન આત્માઓ !' દેખો ! વૈરાગ્ય કે વચન હૈં ન ! અહો...! 'ઇસ પુરુષકે શરીરકે...' શરીર કે, હાં ! હમારે આત્મા કે સાથ આપ કા કોઈ સંબંધ હૈ નહીં. આહા..હા...! 'શરીરકે બંધુવર્ગમેં પ્રવર્તમાન આત્માઓ !' હમ તો તુમકો - આત્મા કો હમ કહતે હૈં. સમજ મેં આયા ? આ..હા...! 'ઇસ પુરુષકે શરીરકે બંધુવર્ગમેં પ્રવર્તમાન આત્માઓ ! ઇસ પુરુષકા આત્મા કિચિત્માત્ર ભી તુમહારા નહીં હૈ,...' ઇસ પુરુષ કા આત્મા, યહ આત્મા જો અંદર હૈ, વહ 'કિચિત્માત્ર ભી તુમહારા નહીં હૈ,...' સમજ મેં આયા ?

'ઇસપ્રકાર તુમ નિશ્ચયસે જાનો.' વૈરાગ્ય કે વચન એસે નીકલતે હૈં. સ્પષ્ટીકરણ કરેંગે. ભાવાર્થ મેં સ્પષ્ટીકરણ કરેંગે. ઓ..હો...! 'ઇસપ્રકાર તુમ નિશ્ચયસે જાનો.' મેરે આત્મા કા ઔર તુમહારે આત્મા મેં કુછ સંબંધ હૈ નહીં. હમારા આત્મા ઔર તુમહારે (બીચ) કોઈ સંબંધ હૈ નહીં. 'ઇસલિયે મેં તુમસે બિદા લેતા હૂં.' આહા..હા...! સમજ મેં આયા ? મેં બિદા લેતા હૂં હાં ! મેં જાતા હૂં. મેં અપને વનવાસ મેં અપના ચારિત્ર લેકર જીઉંગા. એસે બિદા લેતા હૂં માતા ! ગુરુજનોં કો એસા કહતે હૈં. સમજ મેં આયા ?

(સમ્યગ્દષ્ટિ જીવ પોતાના સ્વરૂપને જાણે છે - અનુભવે છે, અન્ય સમસ્ત વ્યવહારભાવોથી પોતાને ભિન્ન જાણે છે. જ્યારથી તેને સ્વ-પરના વિવેકરૂપ ભેદવિજ્ઞાન પ્રગટ થયું હતું ત્યારથી જ તે સકલ વિભાવભાવોનો ત્યાગ કરી ચૂક્યો છે અને ત્યારથી જ એણે ટંકોત્કીર્ણ નિજભાવ અંગીકાર કર્યો છે. તેથી તેને નથી કાંઈ ત્યાગવાનું રહ્યું કે નથી કાંઈ ગ્રહવાનું - અંગીકાર કરવાનું રહ્યું. સ્વભાવદષ્ટિની અપેક્ષાએ આમ હોવા છતાં, પર્યાયમાં તે પૂર્વબદ્ધ કર્મોના ઉદયના નિમિત્તે અનેક પ્રકારના વિભાવભાવોરૂપે પરિણમે છે. એ વિભાવપરિણતિ નહિ છૂટતી દેખીને તે આકુળવ્યાકુળ પણ થતો નથી તેમ જ સમસ્ત વિભાવપરિણતિને ટાળવાનો પુરુષાર્થ કર્યા વિના પણ રહેતો નથી. સકલ વિભાવપરિણતિ-રહિત સ્વભાવદષ્ટિના જોરરૂપ પુરુષાર્થથી ગુણસ્થાનોની પરિપાટીના સામાન્ય ક્રમ અનુસાર તેને પહેલાં અશુભ પરિણતિની હાનિ થાય છે અને પછી ધીમે ધીમે શુભ પરિણતિ પણ છૂટતી જાય છે. આમ હોવાથી તે શુભ રાગના ઉદયની ભૂમિકામાં ગૃહવાસનો અને કુટુંબનો ત્યાગી થઈ વ્યવહારરત્નત્રયરૂપ પંચાચારોને અંગીકાર કરે છે. જોકે જ્ઞાનભાવથી તે સમસ્ત શુભાશુભ ક્રિયાઓનો ત્યાગી છે તોપણ પર્યાયમાં શુભ રાગ નહિ છૂટતો હોવાથી તે પૂર્વોક્ત રીતે પંચાચારને ગ્રહણ કરે છે). ૨૦૨.

‘જિસે જ્ઞાનજ્યોતિ પ્રગટ હુઈ હૈ...’ ભાષા દેખો ! મુજે, જિસે નામ મુજે. ‘જ્ઞાનજ્યોતિ પ્રગટ હુઈ હૈ...’

પ્રશ્ન :- માલૂમ પડતા હોગા ?

સમાધાન :- યહ ક્યા (કહતે હૈં) ? માલૂમ નહીં પડે ? જ્ઞાનજ્યોતિ સ્વસંવેદન સે, અનુભવ સે આનંદ, જ્ઞાનજ્યોતિ મુજે પ્રગટ હુઈ હૈ. રાગાદિ વિકલ્પ સે પર - ભિન્ન. રાગાદિ વિકલ્પ સે ભિન્ન ભગવાન, મેરા ચિદાનંદઘન પ્રભુ, ઐસી જ્ઞાનજ્યોતિ શક્તિરૂપ તો હૈ, (વહ) પર્યાય મેં પ્રગટ હુઈ હૈ, ઐસા કહતે હૈં. આ..હા...! સમજ મેં આયા ? ઐસે સમ્યક્દષ્ટિ ઔર સમ્યક્જ્ઞાની હૈં વે મુનિપના લેના ચાહતે હૈં. જિસે સમ્યગ્દર્શન, જ્ઞાન નહીં હૈ વહ મુનિપના લે વહ મુનિપના વ્યવહાર સે ભી હૈ નહીં. આ..હા..હા...!

આ..હો...! ‘જિસે...’ યાની મુજે. ‘જ્ઞાનજ્યોતિ પ્રગટ હુઈ હૈ ઐસા યહ આત્મા...’ દેખો ! કુછ લોગ કહતે હૈં કિ, સમ્યગ્દર્શન હુઆ યા સમ્યક્જ્ઞાન હુઆ વહ માલૂમ પડે નહીં. (શ્રોતા :-

वह तो केवली होवे तब माझूम पडे). केवलज्ञानी हो तब माझूम पडे, अरे... भगवान ! आत्मा अनुभव में जाग्रत हो और माझूम न पडे, वह क्या अज्ञानी है ? समज में आया ?

जिसे अंतर का अतीन्द्रिय आनंद का वेदन ज्ञान के साथ आवे, ऐसी ज्ञानज्योति प्रगट हुई वह माझूम न पडे (ऐसा कडकर) अभी बहुत गडबडी यदाते हैं. निश्चय सम्यग्दर्शन माझूम नहीं पडता. बस ! देव-गुरु-शास्त्र की श्रद्धा रखो और ले लो व्रत, नियम, साधुपना ले लो. क्रियाकांड, चारित्र ले लो अथवा पडिमा ले लो. वह मार्ग प्रभु का नहीं, भाई ! वह वीतराग का मार्ग नहीं. समज में आया ? अरे...! जिसे ज्ञानज्योति चैतन्यबिंब प्रभु ! देह से भिन्न भगवान, राग से भिन्न भगवान, ऐसी ज्योति हमको प्रगट हुई है, ऐसा मैं आत्मा (हूँ), ऐसा कहते हैं.

‘ऐसा यह आत्मा...’ देजो ! ‘ऐसा यह आत्मा...’ आ...डा...! अंधा होकर भान नहीं और मैं चारित्र लेना चाहता हूँ, ऐसा नहीं. आ...डा...! मैं ज्ञाता-दृष्टा ही हूँ, मैं राग नहीं, विकल्प व्यवहार जो पंचायार लेना चाहता हूँ वह मेरा स्वरूप नहीं. ऐसा मैं जानता हूँ, ऐसा अभी कहेंगे, देजो ! बहुत अलौकिक रचना है ! मैं (कि) ‘जिसे ज्ञानज्योति प्रगट हुई है...’ स्वसंवेदन में आत्मा आनंदस्वरूप का अनुभव हुआ है वह मेरे ज्वाल में, प्रतीत में, अनुभव में है. मैं नहीं जानता, ऐसा नहीं. मैं नहीं जानता, ऐसा नहीं. मैं अपने अनुभवसहित चारित्र अंगीकार करना चाहता हूँ, ऐसा कहते हैं. समज में आया ?

श्वेतांबर में तो ऐसा कहे कि, उसे द्रव्य समकित (दो). फिर चारित्र दो. द्रव्यसमकित (यानी) देव-गुरु-शास्त्र की श्रद्धा. जाओ ! वह भी (उसके) माने हुआ देव-गुरु-शास्त्र. ऐसा उन लोगों में बहुत है. हमको मानो, देव-गुरु-शास्त्र (को मानो) बस, हम व्यवहार समकित का आरोप देते हैं और चारित्र अंगीकार कर लो. आ...डा...! देजो ! द्विगंबर संतों की धर्म की प्रज्ञाविका. समजे ? धर्म की प्रज्ञाविका, परंपरा की रीत. ऐसा वह सत्य सत्य मार्ग है. आ...डा...! समज में आया ? अरे... प्रभु ! बंधुवर्गों, गुरुजनो ! मेरे आत्मा को तो चैतन्यज्योति प्रगट (हुई है ऐसा) प्रगट आत्मा ‘आज अपने आत्माइपी अपने अनादिबंधुके पास जा रहा है.’ देजो ! विकल्प के पास नहीं कडा.

‘अपने आत्मारूपी अपने अनादिबंधु...’ अनाकुल आनंदकंद भगवान ! वह हमारा बंधु है, तुम बंधु नहीं (हो). हमारा सलाहकार भाईबंध (—दोस्त) हमारी दशा है. आडा..डा...! अहो...! आज अपने आत्मारूपी अपने अनादि बंधु, अनादिबंधु मेरा स्वभाव तो अनादि से ऐसा आनंदकंद अनादि से है, उसके पास हम जाते हैं. शुद्ध विद्वानंद की शक्तिरूप परमात्मा (है) वहां हमारी पर्याय छूकती है. आडा..डा...! हेजो ! यरशानुयोग की कथनी भी कितनी है ! निश्चयसहित व्यवहार का दिगंबर संतों की प्रशालिका, अनादि संतों की यीज ऐसी कडते हैं, उसमें कोई घर की गडबड है नहीं. आडा..डा...!

‘अपने आत्मारूप अपने अनादिबंधु के पास जा रहा है.’ जा रहा है. निश्चित ही मैं मेरे स्वरूप के समीप जा रहा हूँ, ऐसा कडते हैं. समज में आया ? मैं अंगीकार करता हूँ लेकिन यारित्र डोगा या नहीं ? ऐसा नहीं है, भाई ! ऐसा कडते हैं. आडा..डा...! मेरा भगवान ज्ञानज्योति तो मुझे प्रगट हुई है तो अब मेरे स्वरूप (के) समीप में स्थिर होने मैं जा रहा हूँ. आ..डा...! समज में आया ? मूर्ख को उठा लेते हैं, स्मशान में ले जाते हैं, मैं बिदा लेकर चला जाता हूँ मैं तो वनवास में चला जाता हूँ अपना आनंदस्वरूप बंधु, उसके समीप में जा रहा हूँ. समीप में जा रहा हूँ. राग थोडा है तो जा रहा हूँ. आडा..डा...!

‘दूर का प्रभु होड तुं, मारे रमत रमवी नथी’ मुझे अब राग का खेल खेलना नहीं है, प्रभु ! मेरा आत्मा आनंदस्वरूप है उसके समीप मुझे जाना है. हेजो ! अंतर सम्यग्दर्शन, ज्ञानपूर्वक अंतर में समीप में जाना और पर के साथ बिदा लेने की यह रीत है. आडा..डा...! समज में आया ?

मुमुक्षु :- व्यवहार भी अलग प्रकार का है.

पूज्य गुरुदेवश्री :- ओ..हो...! वीतरागमार्ग की शैली ! निश्चय अनुभव सहित का व्यवहार कैसा होता है (वह) अलौकिक बात है, भाई ! यह तो मोक्ष का मार्ग है. यह तो वीतरागी पंथ में अंतरमें जाना है. आडा..डा...!

कडते हैं, अरे...! अपने अनादि बंधु के पास जा रहा हूँ. मेरे में भान तो हुआ है, मैं ज्ञानानंद हूँ. उसके समीप खेल खेलने जाता हूँ. राग का खेल अब मुझे नहीं याडिये. आडा..डा...! समज में आया ? हेजो ! फिर कडेंगे, व्यवहार कडेंगे. लेकिन मैं तो मेरा

अनादि आनंद के समीप जा रहा हूँ फिर पांच आचार की व्यवहार की बात करेंगे, लेकिन मैं उसके समीप जाता हूँ, ऐसा नहीं मैं तो मेरे आनंद के समीप जाता हूँ, आडा..डा...! यह बात है. आडा..डा...!

मुमुक्षु :- वही सच्चा ज्ञान है.

पूज्य गुरुदेवश्री :- वही सच्चे आनंद और ज्ञानसहित के राग की मंदता का व्यवहार उसे होता है. आडा..डा...! समझ में आया ?

मुमुक्षु :- स्वरूप में स्थिरता...

पूज्य गुरुदेवश्री :- स्वरूपमें यरझम् यारित्रस्वरूप आयरझ आता है न ? पडदे आता है, आ गया. स्वरूपे यरझम् यारित्र.

‘चारित्तं खलु धम्मो’ सातवीं गाथा में आता है न ! यह ‘प्रवचनसार’ है न ! देओ ! सातवीं (गाथा) है, देओ ! सातवीं गाथा. ‘चारित्तं खलु धम्मो धम्मो जो सो समो त्ति णिद्धिट्ठो। मोहक्खोहविहीणो परिणामो अप्पणो हु समो।।७।।’ ‘चारित्तं खलु धम्मो’ देओ ! यारित्र - स्वरूप में रमझता. अनुभव, सम्यग्दर्शन सहित. वह धर्म (है). ‘जो सो समो’ (अर्थात्) उसे समभाव कडो, शुद्धउपयोग कडो, वीतरागभाव कडो, निर्विकल्प उपयोग कडो. समझ में आया ? ‘मोहक्खोहविहीणो’ मोह नाम मिथ्यात्व और क्षोभ नाम (अस्थिरतारूप) यारित्र, उससे रहित ‘विहीणो परिणामो अप्पणो हु समो’ समरस अपना परिणाम (डो), उसका नाम यारित्र है. समरस - वीतरागरस में तरबोण ! आडा..डा...!

पुरझपोणी होती है न ? पुरझपोणी ! पुरझपोणी को क्या कहते हैं ? पुरझपोणी धी में डालते हैं, फिर उसे नीकावते हैं तब रसबस होती है. ऐसा कहते हैं कि, हमारा आत्मा समरस से तरबोण हो जाता है. जैसे यारित्र को हम धर्म कहते हैं, उसे समभाव कहते हैं, शुद्ध उपयोग कहते हैं. उसमें - अर्थ में है, देओ ! ‘स्वरूप में यरझ करना (रमना) सो यारित्र है.’ टीका है ? स्वरूपे यरझं. स्वरूप तो पडदे भान (में) है. आनंदकंद ज्ञानानंद में अनुभव, सम्यग्दर्शन तो हुआ. जैसे यरना, रमना यारित्र (है).

‘स्वसमय में प्रवृत्ति करना...’ देओ भाषा ! स्वसमय में (प्रवृत्ति करना) वह यारित्र की व्याख्या (की). ‘स्वसमय में प्रवृत्ति करना (अपने स्वभाव में प्रवृत्ति करना) ऐसा इसका अर्थ है.’ देओ ! यह छड्वे-सातवें (गुझस्थान की) बात चलती है. आडा..डा...! दो, स्वसमय

सिद्ध को होता है, अभी नहीं (ऐसा अज्ञानी कहते हैं). अरे.. भगवान ! क्या करें ?
 इसका अर्थ भी लोग दूसरा करते हैं. यह तो तेरहवें गुणस्थान में होता है. अरे...!
 यहां तो सातवें गुणस्थान की बात, छह गुणस्थान में विकल्प से बात करते हैं.

मुमुक्षु :- हमें ऐसा प्रगट हुआ है.

पूज्य गुरुदेवश्री :- प्रगट हुआ है, ऐसा चरित्र है वह बात हम तुम्हें करते हैं.
 देओ !

‘वही वस्तु का स्वभाव होने से धर्म है.’ लो, यह चरित्र ही धर्म है. सम्यग्दर्शन,
 अनुभव सहित की स्वरूप में लीनता, आनंदकंद में रमणता (होनी) वही धर्म है. ‘शुद्ध
 चैतन्य का प्रकाश करना यह इसका अर्थ है.’ धर्म की व्याख्या (यह है). शुद्ध चैतन्य
 का प्रकाश होना यह धर्म है. यह धर्म की व्याख्या है. समझ में आया ? आहा...हा...!
 भगवान् आत्मा ! चैतन्यप्रकाश हुआ अंदर में ! शुद्ध चैतन्य का, शुद्ध चैतन्य के प्रकाश
 की रमणता प्रगट हुई वह धर्म का अर्थ है.

‘वही यथावस्थित आत्मगुण होनेसे साम्य है.’ उसे ही चरित्र कडो, उसे धर्म कडो,
 उसे साम्य कडो. (विषमतारहित सुस्थित आत्मा का गुण होने से) साम्य है. और साम्य,
 दर्शनमोहनीय तथा चरित्रमोहनीय के उदय से उत्पन्न होनेवाले समस्त मोह और क्षोभ
 के अभाव के कारण अत्यंत निर्विकार ऐसा जव का परिणाम है.’ वह तो जव का वीतरागी
 परिणाम है. गुण तो त्रिकाण है, द्रव्य त्रिकाण है. उसमें रमण करती जो वीतरागी परिणति
 है वह परिणाम है. उस परिणाम को चरित्र कडो, धर्म कडो, स्वरूप में रमणता कडो,
 चैतन्य का प्रकाश कडो, वह है. समझ में आया ?

साधुपद कैसा है, ऐसा उसे पहले ज्ञान में प्रतीत तो करना चाहिये कि नहीं ?
 समझ में आया ? संवर, निर्जरा की दशा नव तत्त्व की श्रद्धा में आती है, तो संवर,
 निर्जरा की दशा मुनि को कैसी होती है, उसकी प्रतीत करने की बात करते हैं. समझ
 में आया ?

मुमुक्षु :- उनको भी धीरे धीरे हुआ होगा, अकहम कहां हुआ होगा.

पूज्य गुरुदेवश्री :- अकहम अंतर्मुहूर्त में हो गया. क्या है ? धीरे धीरे की व्याख्या
 क्या ? कषाय मंद करते... करते... करते होगा, ऐसा है ? शुभराग मंद करते करते होगा

ऐसा है ? शुभराग तो राग है. भगवान्‌आत्मा अपना अनुभव हुआ तो उसमें अकदम रागरहित स्वरूप में रमण करना और उपयोग में शुद्ध उपयोग होना, उसका नाम यारित्र और धर्म है. यह पंचम काल के संत कडते हैं. जिनकी जाति सप्तम गुणस्थान का अनुभव है, साम्यभाव का अनुभव है, यारित्र का अनुभव है वे कडते हैं. आडा..डा...! समज में आया ? दो.

(यडां कडते हैं), डम अपने अनादि बंधु के पास (जा रहे हैं). भगवान्‌आत्मा अपना आनंद (है) वह डमारा अनादि बंधु है. शांति, वीतरागभाव यह डमारा अनादि बंधु है. आडा..डा...! उसके पास जा रडा डूं. 'जा रडा है.' कौन ? आत्मा जा रडा है, ऐसा कडते हैं न ! 'ऐसा यह आत्मा आज अपने आत्मारूपी अपने अनादिबंधुके पास जा रडा है.' जैसे. आडा..डा...!

'उत्तराध्ययन' में यौदडवां अध्ययन है. उस वक्त जब उसकी व्याख्या यले तब 'बोटाड' में पडले से सत्मा में डजार-डजार आदमी आते थे. यह तो पैतालीस साल पडले की बात है. पैतालीस वर्ष ! उसमें अक श्लोक आता है. ब्राह्मण के दो पुत्र हैं. उन्हें जातिस्मरण हुआ है. 'उत्तराध्ययन' सूत्र है न, उसमें ऐसा यौदडवां अध्ययन है. उन्हें जातिस्मरण हुआ है, ड्रि (वे) माता-पिता के पास आज्ञा मांगते हैं. उसमें अक श्लोक आया है.

'अजैव धम्मम् पडिवज्जयाभो, जडीपुवनाम पुनम भवानो, अज्ञागयमेव य धित्तिची, श्रद्धा भममे, विण अे तु रागं' यह शैली वडां (है), मेरे प्रति राग छोडो. एस श्लोक का अर्थ करते (थे). समज में आया ? उस वक्त 'बोटाड' संप्रदाय में दीक्षित थे न ! (जब) यह श्लोक आता था उस वक्त तो डजार-डजार, पंद्रडसो आदमी सत्मा में डोते थे. पचास वर्ष पडले की बात है. उस समय एतनी धुन चलती थी ड्रि, लोग तो ऐसा कडे ड्रि, मडाराज के पास केवलज्ञान धुमता है ! लोगों को बहुत प्रेम था न ! लोगों को अत्मी साधुपना क्या है उसकी जबर नडीं. लेकिन तत्त्व की बात ऐसी थोडी बात आती थी.

ब्राह्मण के दो पुत्र थे, वे माता-पिता के पास आज्ञा लेते हैं. 'अजैव धम्मम् पडिवज्जयाभो,...' हे माता ! डम आज धर्म अंगीकार करनेवाले हैं. 'जडीपुवनाम पुनम

भवानो' माता ! हम कोलकरार करते हैं कि, जो यारित्र अंगीकार करके माता ! हम दूसरा भव करेंगे नहीं. 'जडीपुवनाम पुनम भवाना' हे माता ! दूसरी माता अब हम करेंगे नहीं. ओ..ई...!

“अज्ञैव धम्मम्...” यह धर्म आया न ? भाई ! यारित्र. 'अज्ञैव धम्मम् पडिवज्जयामो,' पडिवज्जयामो समजे ? (अर्थात्) अंगीकार करते हैं, अंगीकार करते हैं. माता ! आज मैं यारित्ररूपी धर्म को अंगीकार करता हूँ. 'जडीपुवनाम पुनम भवानो' माता ! हम कोलकरार करते हैं कि, जो यारित्र अंगीकार करके हम दूसरा भव करेंगे नहीं, दूसरी माता हम करेंगे नहीं. माता !

'अज्ञागयमेव य धित्तिची' जनेता ! संसार में रुलते. 'अज्ञागयमेव' कौन-सी चीज प्राप्त नहीं हुई है ? अनंत बार सब चीज प्राप्त हुई, एक यारित्र प्राप्त नहीं हुआ. 'अज्ञागयम' यानी अज्ञप्राप्त. 'अज्ञागयम' का अर्थ (यह है). 'अज्ञागयमेव य धित्तिची' माता ! अनंत संसार में कोई संसारी चीज प्राप्त नहीं हुई, ऐसा कुछ रहा नहीं. 'अज्ञागयमेव य धित्तिची, श्रद्धा भममे' श्रद्धा करो माता ! 'श्रद्धा भममे, विष्णु ओ तु रागं' माता ! हमारे प्रति का विकल्प - राग को छोड़ो. हम तो मुनिपना लेकर वनवास में चलेंगे.

मुमुक्षु :- हमे ज्ञानज्योति प्रगट हुई है, ऐसा नहीं आया.

पूज्य गुरुदेवश्री :- वह नहीं है. वह वहां है ही नहीं, वह चीज ही उसमें है नहीं. श्वेतांबर की शैली में वह चीज ही नहीं है.

मुमुक्षु :- बाहर का वैराग्य आया.

पूज्य गुरुदेवश्री :- वैराग्य आया, अस ! (मूल) चीज तो है नहीं. हम ज्ञानज्योति को प्राप्त हुआ है, इसलिये वनवास जाते हैं, वह बात ही नहीं है. श्वेतांबर (या) किसी व्यक्ति प्रति का हमें कोई काम नहीं है, लेकिन श्वेतांबर धर्म निकला वह सनातन द्विगंबरमें से, अकाल में रह नहीं पाये तो (द्विगंबरमें से) निकला है. समज में आया ? वास्तव में तो मिथ्यात्वभाव से निकला है. आडा..डा...! ऐसी बात कहां है ?

मेरे में ज्ञानज्योति प्रगट हुई है, माता ! अब मैं मेरा यारित्र अंगीकार करूंगा. मैं अब द्वि से भव नहीं करूंगा, माता ! समज में आया ? ये तो यहां है, देजो !

આ..હા...! ‘અપને આત્મારૂપી અપને અનાદિબંધુ...’ દેખો ! ‘અપને આત્મારૂપી અપને અનાદિબંધુ...’ (કહા હૈ). હમારા આનંદ ઔર જ્ઞાન સ્વભાવ, ઉસકી જ્યોતિ તો પ્રગટ હુઈ હૈ. લેકિન સમીપ મેં જાકર વસ્તુ કી રમણતા હમ પ્રગટ કરેંગે, ઇસલિયે મેં જા રહા હૂં. સમજ મેં આયા ? આહા..હા...! ધન્ય વહ દિન, ધન્ય વહ કાલ ઔર ધન્ય પલ હૈ ન વહ !! ચારિત્ર... આ..હા..હા...! ઓ..હો..હો...! ચારિત્ર યાની કિ વીતરાગતા, વીતરાગતા યાની કિ કેવલજ્ઞાન કી તૈયારી !! આ..હા..હા...! બાપુ ! ચારિત્ર કિસે કહેં ? સમજ મેં આયા ? વહ બાહર કે ક્રિયાકાંડ વહ ચારિત્ર હૈ હી નહીં.

(આગે કહતે હૈં) ‘અહો ! ઇસ પુરુષકે જનક (પિતા) કે આત્મા !’ પિતા કે પાસ જાતે હૈં. અહો ! ઇસ પુરુષ કે શરીર કે પિતા, હાં ! હમારે આત્મા કે પિતા તુમ નહીં. અહો ! ‘અહો ! ઇસ પુરુષકે શરીરકે જનક (પિતા) કે આત્મા ! અહો ! ઇસ પુરુષકે શરીરકી જનની (માતા) !’ શરીર કી જનની (હૈ), હમારી જનની હૈ નહીં. હમ આત્મા કે તુમ માતા ભી નહીં ઔર આત્મા કે તુમ પિતા ભી નહીં. આહા..હા...! શરીર કો નિમિત્ત સે માતા-પિતા કહતે હૈં. આત્મા કિસી કા પુત્ર નહીં, આત્મા કિસી કી માતા નહીં ઔર આત્મા કોઈ માતા કા પુત્ર હૈ નહીં. આ..હા...!

કહતે હૈં, હે માતા કે આત્મા ! ઔર પિતા કા પહલે આયા. ‘ઇસ પુરુષકા આત્મા...’ યહ મેરા આત્મા, અંદર પુરુષ કા આત્મા ‘તુમહારે દ્વારા જનિત (ઉત્પન્ન) નહીં હૈ,...’ આહા..હા...! હે શરીર કે માતા-પિતા ! યહ આત્મા તુમહારે સે ઉત્પન્ન નહીં હુઆ હૈ. આત્મા તુમહારે સે ઉત્પન્ન નહીં હુઆ કિ, તુમ હમારે જનની ઔર જનક હો, ઐસા હૈ નહીં. જનની ઔર જનક તુમ હમારે આત્મા કે તો હો નહીં, માતા ! આ..હા..હા...! સમજ મેં આયા ?

‘ઇસ પુરુષકા આત્મા તુમહારે દ્વારા જનિત (ઉત્પન્ન) નહીં હૈ, ઐસા તુમ નિશ્ચયસે જાનો.’ હમારા ભગવાનઆત્મા અનાદિઅનંત સનાતન સત્ય ઐસા અપને સે હી હૈ. તુમહારે સે ઉત્પન્ન હુઆ, ઐસા હૈ નહીં. ‘ઇસલિયે તુમ ઇસ આત્માકો છોડો.’ હો, ઠીક ! વ્યવહાર કથન હૈ. આત્મા કો છોડો, માતા ! પિતા ! અબ પ્રેમ છોડો. હમારા પ્રેમ તો મર ગયા હૈ. આ..હા..હા...! સમજ મેં આયા ? જો તુમ વિનંતી કરતે હો કિ, રહો... રહો. લેકિન વહ વિનંતી સુનનેવાલા રાગ તો હમારા મર ગયા હૈ. સમજ મેં આયા ?

‘शांतिनाथ’ पुराण है न, पुराण ! उसमें आता है. छयानवे उजर स्त्री थी और वे यकवर्ती थे. तब (उन्हें कलते थे), प्रभु ! थोड़ी देर रडो. (तो कलते हैं), अरे... स्त्रीयां ! मैं तुम्हारे राग के कारण रडता था, ऐसा न समजो. मेरे में इतना राग था इस कारण से मैं रडता था. तुम्हारी प्रार्थना सुननेवाला हमारा राग तो मर गया है. बाब भीयो (तो भी हम रुकनेवाले नहीं). छयानवे उजर स्त्रीयां बाब भीयती थी. अरे...! स्वामी नाथ ! शरणभूत बले जाते डो, हमारा क्या डोगा ? समज में आया ? कुछ नजर तो करो, हमारे साथ कितने वर्ष रडे. स्त्रीयां को कलते हैं, अरे.. स्त्री ! तुम्हारी प्रार्थना के कारण हमारा राग था, ऐसा नहीं. हमारी कमजोरी से राग आया था तो तुम्हारे संग में हमारे राग के कारण से रडता था. अब हमारा राग तो मर गया है. मुट्टे को जिंदा रखना, ऐसा डोता नहीं. तेरी बात सुनने का हमारा राग तो मर गया है. आ..डा..डा...! डमें तो हमारा वीतरागभाव प्रगट करने को हम यारित्र अंगीकार करते हैं. आ..डा..डा...! आडा..डा...! समज में आया ?

अरे...! ‘तुम इस आत्माको छोडो. जिसे ज्ञानज्योति प्रगट डुई है ऐसा बड आत्मा...’ ‘जिसे ज्ञानज्योति प्रगट डुई है ऐसा बड आत्मा आज आत्माइपी अपने अनादिजनकके पास जा रडता है.’ आत्मा अपने अनादि जनक, ऐसे डोनों ले लेना. ‘जनक’ शब्ड अक पडा है (लेकिन) डोनों ले लेना. हमारा आत्मा अनादिअनंत आनंदकंड ! हमारी निर्मल पर्याय का जनक तो बड है. भगवानआत्मा ! अनंत आनंद और वीतरागभाव से भरा पडा प्रभु है. हमारी निर्मल वीतरागी पर्याय का जन्म देनेवाला तो आत्मा है, उसके पास हम जाते हैं. ओ..डो...! ‘आज आत्माइपी अपने अनादिजनकके पास जा रडता है.’ आज जा रडता है, आज डी जा रडता है. बाड में (जायेगा) बड प्रश्न नहीं.

प्रश्न :- वर्तमान में मुनि वगैरड जो माता-पिता बनाते हैं, बड क्या है ?

समाधान :- अभी तो क्षुलकपना है डी कडां ? सम्यग्दर्शन कडां है ? माता-पिता कडां है ? सब बात (जूठ है). माता-पिता के पास आज्ञा मांगते हैं. माता-पिता बनाये और फिर आज्ञा ले.

बड तो वस्तु वैराग्य, सम्यग्दर्शन डुआ है, आत्मानुभव डुआ है और माता-पिता उपस्थित है, उसके बिये बात है. बनाना बनाना है नहीं. बाडर में मडोत्सव करने डी

બધી વ્યવહાર કી બાતે હૈ. ઓ..હો...!

મુમુક્ષુ :- સહજ પરિણમન હો રહા હૈ.

પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી :- વહ સહજ હૈ. વહ તો આગે કહેંગે. વહ તો (આજ્ઞા) માંગતે હૈં, બાકી ઇચ્છા ન હો (તો ભી) ચલે જાતે હૈં. માતા-પિતા કી આજ્ઞા કે બિના ભી ચલે જાતે હૈં. ઉસમેં ક્યા ? વહ રુકે ? વૈરાગ્ય અંદર સે ફટફટ હો ગયા હૈ. અંદર સે કહીં ચૈન પડતા નહીં. આત્મા કે આનંદ કે સિવા કહીં ચૈન પડતા નહીં. આનંદમેં સે બાહર નિકલના સુહાતા નહીં. આહા..હા...! ઐસા આનંદ પ્રગટ હુઆ હૈ, બાદ કી બાત હૈ. સમજ મેં આયા ? આહા..હા...! વિકલ્પ આતા હૈ વહ ભી થકાન લગતી હૈ. ઐસે આત્મા કી બાત ચલતી હૈ. આ..હા...! વિશ્રામસ્થાન પરમાત્મા ! અપના વીતરાગભાવ પ્રગટ હુઆ હૈ. પ્રગટ હુઆ હૈ તો વિશેષ પ્રગટ કરને કી ચારિત્ર દશા, ઉસકી બાત ચલતી હૈ.

વહ માતા-પિતા કી બાત કહી. (અબ કહતે હૈં), ‘અહો ! ઇસ પુરુષકે શરીરકી રમણી (સ્ત્રી)...’ દેખો ! ‘શરીરકી રમણી...’ હમારે આત્મા કો રમણ કરા સકતી હો, ઐસી તુમહારી તાકત હૈ નહીં. આહા..હા...! ‘ઇસ પુરુષકે શરીરકી રમણી (સ્ત્રી) કે આત્મા !’ રમણી કે આત્મા ! ઉસકો – આત્મા કો કહતે હૈં ન ! ‘તૂ ઇસ પુરુષકે આત્માકો રમણ નહીં કરાતા,...’ ભગવાનઆત્મા કો તુમ રમણ કરાતે નહીં. શરીર જડ મિટ્ટી કે સાથ રમણ કરતે થે, હમારે આત્મા કે સાથ તુમહારા રમણ નહીં થા. ‘ઇસ પુરુષકે આત્માકો રમણ નહીં કરાતા, ઐસા તૂ નિશ્ચયસે જાન.’ નિશ્ચય સે તુમ નક્કી કરો, ઐસા કહતે હૈં. ઉસમેં ઐસા આયા થા ન, ‘અજ્ઞાગયમેવ ય ચિત્તિચી, શ્રદ્ધા ખમમે,’ શ્રદ્ધા કરો, માતા ! પ્રાપ્ત નહીં હુઈ ઐસી કોઈ ચીજ રહી નહીં. ચારિત્ર પ્રાપ્ત નહીં હુઆ, રહ ગયા હૈ ઉસે હમ અંગીકાર કરેંગે. સમજ મેં આયા ?

ફિર કોઈ ઐસા કહતે હૈં, બહુત (આજ્ઞા) માંગતે હૈં ફિર આજ્ઞા દેતે હૈં, તો માતા-પિતા કહતે હૈં, બેટા ! ચલે જાઓ. જિસ રાસ્તે પર તુમ જા રહે હો, હમેં ભી વહ રાસ્તા (પ્રાપ્ત) હો. માતા-પિતા કહતે હૈં, જાઓ ભાઈ ! આત્મા કા કલ્યાણ કરને કો જાતે હો, હમારી આજ્ઞા હૈ. વહ તો ઠીક લેકિન જિસ માર્ગ પર (ચલકર) આનંદ મેં જાતે હો, વહ માર્ગ હમેં ભી (પ્રાપ્ત) હો, ઐસી હમારી ભાવના હૈ. સમજ મેં આયા ? આહા..હા...!

(વહાં) કહતે હૈં કિ, હે શરીર કો રમણતા કરાનેવાલી સ્ત્રી ! ઇસ આત્મા કો તુમ

रमण नहीं करा सकते. 'रमण नहीं कराता, ऐसा तू निश्चयसे जान. इसलिये तू इस आत्माको छोड़.' हे शरीर में रहनेवाला आत्मा ! हमारे प्रति का प्रेम छोड़ दे. 'जिसे ज्ञानज्योति प्रगट हुई है...' हमारे आत्मा में हमारा आनंद, चैतन्य का भाव प्रगट हुआ है. हमारा अनुभव, आत्मा कैसा है यह अनुभव हमको डो गया है, ऐसा कहते हैं. समज में आया ?

'जिसे ज्ञानज्योति प्रगट हुई है ऐसा यह आत्मा...' देजो ! 'ऐसा यह आत्मा आज अपनी स्वानुभूतिरूपी अनादि-रमणीके पास जा रहा है.' देजो ! आ...डा...डा...! यहां तो राग की बात नहीं ली है, भाई ! बाद में व्यवहार की (बात) कहेंगे. लेकिन हमें जाना तो है हमारे स्वरूप में. बीच में पांच आचारादि का राग आयेगा, लेकिन हमें जाना है अंदर में. आ...डा...डा...! समज में आया ? हमारा भगवानआत्मा अनादि, 'स्वानुभूतिरूपी अनादि-रमणी...' स्व-अनुभव तो हमारे स्वभाव में अनादि का पडा है. जैसे स्व की ओर हम जाते हैं. समज में आया ?

'आज...' आज, ऐसा (कहते हैं). बादमें जायेंगे, ऐसा नहीं. जायेंगे ऐसा नहीं कहते हैं, देजो ! आज वैराग्य हुआ है, आज आज्ञा हो तो फिर दो-पांच दिन के बाद हम वैराग्य अंगीकार करेंगे (ऐसा नहीं कहा है). आ...डा...! माता ! अथवा स्त्री, इस शरीर को रमण करानेवाली, प्रेम छोड़ दे. हमारे आनंदस्वरूपी अनुभूति हमारी रमणी (है), उसके पास हम जा रहे हैं. ओ...डो...डो...! यरष्ठानुयोग की रीत में भी कितनी अनुभवसहित की वैराग्य दशा ! राग के अभाव की रमणता करने की कितनी भावना है, देजो ! आ...डा...डा...! वह तो कहा न कि, हम प्रज्ञेता आ ठिभा - जडा रहा ! मुनिपने की दशा हमारे पास है और उसके साथ व्यवहार विकल्प की कितनी मर्यादा आती है, वह हमारे अनुभव में है, हमारे ज्ञान में है, वह तुम्हें कहेंगे. आ...डा...डा...!

'आज अपनी स्वानुभूतिरूपी अनादि-रमणीके पास जा रहा है. अडो ! इस पुरुषके शरीरके पुत्रके आत्मा !' लो, डो उसकी बात है न, न डो उसकी (बात कहा है ?) सभी को थोडा डी डोता है ? नकली स्त्री बनाये ? कि, स्त्री नहीं है तो उसकी आज्ञा ले. (श्रोता :- कोई ब्रह्मचारी डो). डं, ब्रह्मचारी डो, उसमें क्या है ? माता-पिता डो तो उसके पास जाये, भाई डो तो भाई के पास जाये.

मुमुक्षु :- न डो तो बनाये.

પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી :- ન હો તો બનાયે કહાં સે આયા ? યહ તો હોતા હૈ, જિસે હો (ઉસકી બાત હૈ). સબકો ઐસા હોતા નહીં. કિસીને સ્ત્રી કે સાથ શાદી કી હો, પુત્ર હુઆ હો તો (ભી આજ્ઞા લે કે), હે ‘ઇસ પુરુષકે શરીરકે પુત્રકે આત્મા ! તૂ ઇસ પુરુષકે આત્માકા અન્ય (ઉત્પન્ન ક્રિયા ગયા - પુત્ર) નહીં હૈ,...’ તુમ હમારે પુત્ર નહીં. આત્મા કા પુત્ર તુમ નહીં. આ..હા..હા...! આ..હા...! ‘ઐસા તૂ નિશ્ચયસે જાન.’ નિશ્ચય સે જાન, ઐસા (કહતે હૈં).

‘ઇસલિયે તૂ ઇસ આત્માકો છોડ. જિસે જ્ઞાનજ્યોતિ પ્રગટ હુઈ હે ઐસા યહ આત્મા આજ આત્મારૂપી અપને અનાદિ જન્યકે પાસ જા રહા હૈ.’ હમારા આત્મા અંદર આનંદ કી પ્રજા ઉત્પન્ન કરે, ઐસા હમારા આત્મા (હૈ), ઉસકે પાસ જા રહે હૈં. આ..હા..હા...! હમારી નિર્મલ પર્યાય કે પાસ જા રહે હૈં. સમજ મેં આયા ? ‘ઇસપ્રકાર બડોંસે, સ્ત્રીસે ઔર પુત્રસે અપનેકો છુડાતા હૈ.’ અબ, ઉસકી વિધિ (કહેંગે). ક્યોં ઐસા કહા, ઉસકી થોડી બાત કોષ્ઠક મેં હૈ (વહ કલ લેંગે). પ્રમાણ વચન ગુરુદેવ !

